ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ ΚΡΗΤΩΝ ΡΟΔΟΥ "Ο ΨΗΛΟΡΕΙΤΗΣ"

Η ΚΑΡΔΙΑ ΤΣΗ ΚΡΗΤΗΣ ΧΤΥΠΑ ΚΑΙ ΣΤΗ ΡΟΔΟ

του Ψηλορείτη οι στράτες

ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ ΤΕΛΟΣ
Ταχ. Γραφείο Κ. ΡΟΔΟΥ
Αριθμός Αδείας 9

PRESS POST X+5 PRESS POST
Κωδικός 234248

ΕΛΤΑ Hellenic Post

Τεύχος 102 • Μάϊος - Ιούλιος 2016
• Τ.Θ. 328 85100 Ρόδος

ΑΣΤΕΡΟΥΣΙΑ
ΞΥΛΟΦΟΥΡΝΟΜΑΓΕΙΡΕΜΑΤΑ
Ζωντανή μουσική
κάθε Παρασκευή & Σάββατο!
Κλαυδίου Πέππερ 115-117 (περιοχή Ζέφυρος)
85100 Ρόδος, Τηλ.: 2241116072

ΚΟΛΛΕΓΙΟ ΡΟΔΟΥ
Με την τεχνογνωσία των
Εκπαιδευτηρίων Γείτονα
10ο χλμ Ρόδου - Λίνδου
Τηλ.: 22410 87747
Γνώση

Βρεφονηπιακός Σταθμός
Νηπιαγωγείο
Δημοτικό
Γυμνάσιο
Λύκειο
International Baccalaureate
ΚΟΛΛΕΓΙΟ ΡΟΔΟΥ
Πολιτισμός
Άθληση

Μοναδική Επιλογή!

ΑΣΑΟΥΤΗ
Μ & Χ
ΑΤΖΗΜΙΧΑΗΛ & ΣΙΑ Ο.Ε.
ΜΕΛΕΤΗ - ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ - ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ
& ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΚΤΙΡΙΩΝ
Απ. Παύλου 22
85100 Ρόδος
metalorho@gmail.com
ΜΕΤΑΛΛΟΣΤΕΓΑΣΤΙΚΗ ΑΕ
ISO9001:2008
PISCINES DEALES
Ο υδάτινος κοσμος σας!
Τηλ. 22410 66839 fax 22410 03520
Κιν. 6944596790, 6948624430

Η καρδιά στη Κρήτης χτυπά και στη Ρόδο

Τεύχος 102 • Μάϊος - Ιούλιος 2016
Κυκλοφορεί ανά 3μηνο • Τιμή τεύχους: 0.10 Ευρώ

του Ψηλορείτη οι Στράτες

Περιοδική Πολιτιστική έκδοση της
Αδελφότητας Κρητών Ρόδου
«Ο ΨΗΛΟΡΕΙΤΗΣ»
Οδός: Πατριάρχου Αθηναγόρα 28
Τηλ. & Fax: 2241026738 - Τ.Θ. 328 Ρόδος 85100
www.psiloritis.gr
ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ:
Υπεύθυνος Σύνταξης - Τυπογραφείου
ΓΙΑΝΝΗΣ ΝΙΩΤΑΚΗΣ • Τηλ: 22410.20638
Στο τεύχος αυτό συνεργάστηκαν οι:
ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΠΑΝΤΩΝΑΚΗΣ
π. ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΣΚΛΙΒΑΚΗΣ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ:
Πρόεδρος: Γιάννης Νιωτάκης
Α' Αντιπρόεδρος: Αντώνιος Ευαγ. Ξεπαπαδάκης
Β' Αντιπρόεδρος: Μανώλης Τσιρακάκης
Γεν. Γραμματέας: π. Εμμαν. Σκλιβάκης
Ειδικ. Γραμματέας: Μαρίνα Παπαδάκη
Ταμίας: Νικηφόρος Στρατήγης
Έφοροι Πνευματικών & Πολιτιστικών Δραστηριοτήτων:
Νίκος Κουρουπάκης
Φωτεινή Φωνιαδάκη
Δημήτρης Παπασταματίου
Έφοροι Λέσχης:
Ελένη Ποντικάκη
Ειρήνη Μάτση - Ντελλάκη
Εξελεγκτική Επιτροπή:
Βαγγέλης Κορακάκης
Ευφροσύνη Κουβίδη
Κων/νος Αλεξ. Παπαδάκης

Τα επώνυμα άρθρα εκφράζουν προσωπικές θέσεις των συντακτών τους.

Σχεδιασμός - Εκτύπωση:
Γραφικές Τέχνες - Εκδόσεις Βιβλίων
ΠΑΠΑΣΤΕΡΓΙΟΥ Α. & ΣΙΑ Ο.Ε.
Τηλ.& Fax.: 22410.23768 ΡΟΔΟΣ
e-mail:papsot4@otenet.gr

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σελίδα

- Απο τεύχος... σε τεύχος.....5
- Ήτανε (νά'τανε) μια Πασχαλιά.....6
- Για να μην ξεχνάμε.....8
- Επέτειος στην Αρνίθα.....10
- Πρόγραμμα εκδηλώσεων.....11
- Κοντζές και Διωμαντάρης.....12
- Η γιορτή των παιδιών.....13
- Ελευθέριος Βενιζέλος.....14
- Ελευθέριος Βενιζέλος - Η ζωή του.....15
- Αποκριάτικη Βραδιά.....16
- Οι παρελάσεις.....17
- Ταξιδεύοντας με τη ματιά.....18
- Πανελλήνιο Συνέδριο.....19
- Εγκαίνια Κρητηνία.....20
- Κρυμμένοι ήρωες.....22
- Η ωραία αθοκουτάλα.....23
- Να λυπάσαι το έθνος.....24
- Βιβλία που πήραμε.....26
- Με βάρσαμο και αρισμαρή.....28
- Αθιβολές - Νάκλια.....29

"Κρήτη 1964"
Φωτογραφία
Κωνσταντίνος Μάνος

Σχεδ. Εξωφύλλου:
Ρένα Βουτυράκη

Ελάτε στα
Συνεταιρισμένα
Φαρμακεία
Μέλη
ΣΥΦΑΚ
ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΦΑΡΜΑΚΟΠΟΙΩΝ
ΚΡΗΤΗΣ ΚΑΙ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΩΝ
Συμβουλευτείτε τον Φαρμακοποιό σας
για την ομορφιά
& την ευεξία σας!
Περιηγηθείτε στις Διαδραστικές οθόνες
στα συνεταιρισμένα Φαρμακεία μας!
τώρα και e-shop!
www.syfak.com

Από τεύχος... σε τεύχος

Σκουτελοβαρίσκω σου ζωή...

Οι άνθρωποι τις μέρες μας έχουν απογοητευτεί από τις συνθήκες που επικρατούν στον τόπο μας. Δεν βρίσκουν απάγκιο να νιώσουν ότι έχουν ένα ήρεμο λιμάνι, ένα αραξοβόλι να ξαποστάσουν από την καθημερινή έγνοια, να ξεφύγουν από την αβεβαιότητα, να χαρούν τη ζωή. Κι όσο περνά ο καιρός, τόσο εντείνεται η αγωνία για το πού πάμε. Τι θα κάνουν τα παιδιά, τα εγγόνια μας. Πώς θα πορευτούν. Και δεν είναι μόνο η οικονομική πλευρά της ζωής. Έχουμε χάσει την εμπιστοσύνη στον διπλανό μας, στον συνάνθρωπο. Οι αξίες που στήριζαν τη δομή της κοινωνίας μας έχουν χαμηλώσει. Έχει χαθεί η ανθρωπιά. Κι ο αλτρουισμός. Βλέπουμε μια απαξίωση απέναντι σ' όλα εκείνα που έδεναν ουσιαστικά τους ανθρώπους.

Υπάρχει άραγε ελπίδα να ξαναβρούμε τη ζωή; Να εμπιστευτούμε ξανά τους ανθρώπους γύρω μας; Πιστεύουμε πώς ναι, υπάρχει. Αρκεί να πιστέψουμε ξανά στον εαυτό μας. Να αγαπήσουμε ξανά την ευθύνη. Κάθε εμπόδιο που συναντάμε να το βλέπουμε σαν ένα σκαλοπάτι που θα δώσει την ευκαιρία να ανεβούμε λίγο παραπάνω. Οι δυσκολίες πάντα υπήρχαν στη ζωή μας. Τα τελευταία χρόνια πιστέψαμε ότι όλα ήταν εύκολα. Και κυρίως ό,τι αφορά την οικονομική κατάσταση. Έτσι, πέσαμε στην παγίδα…

Ας κάνουμε μια καινούργια αρχή. Με τη δύναμη της θέλησης και τη δύναμη σ' ό,τι πιστεύουμε. Η ψυχή, όπως είπε ο Νίκος Καζαντζάκης, είναι τα άρματα του ανθρώπου. Και την ψυχή μας δεν μπορεί κανένας να μας την πάρει. Εκτός αν εμείς το επιτρέψουμε…

Στην Αδελφότητά μας έχει δημιουργηθεί μια ψυχωμένη μικρή όαση, ένα απάνεμο λιμάνι, που σε κάθε της άκρη υπάρχει και κάτι που μας ταξιδεύει στην Κρήτη. Και κάθε προορισμός είναι ένας δρόμος για μια καλύτερη μέρα. Στη μια μεριά είναι η μουσική, στην άλλη η μαντινάδα, παραδίπλα μια κρητική συνταγή, πιο πέρα η λαλιά της Κρήτης με όλα τα καλούδια που γεμίζουν τη ψυχή άνοιξη. Κι η τσικουδιά έχει κι αυτή τη θέση της… και σας περιμένει. «Σκουτελοβαρίσκω σου ζωή…». Ο παππούς μας με τη δύναμη της ψυχής και του βλέμματός του θα απαντούσε… «Κι εγώ αντιστέκομαί σου…»

Γιάννης Νιωτάκης

Φίλες και φίλοι, Χριστός Ανέστη.

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Αδελφότητας Κρητών Ρόδου

Ήτανε (νάτανε!) μια Πασχαλιά...

του Γιώργου Καμβυσέλλη

Μετρούσαμε τις μέρες... Να κλείσουν τα σχολειά, να τελειώσει η Σαρακοστή, να ξημερώσει, «Βάγια-Βάγια του Βαγιώ τρώμε ψάρια και κολιό...» και ν' απομένει μια βδομάδα 'κόμη.

Η εβδομάδα η Μεγάλη, με τις εκκλησιές γεμάτες πιστούς και ύμνους για το Θείο Δράμα.

Μου εξηγούσανε, άκουγα και στο κατηχητικό, σφηνώνανε όλα στο μυαλό μου, τα ανασκάλευα, τα ζούσα και φανταζόμουνα τον Χριστό μας σαν έναν Αγωνιστή, έναν ειρηνικό Επαναστάτη, που 'χε για λάβαρο ολόκληρη τη Χριστιανοσύνη, την ανθρωπότητα, θαρρώ, ενάντια στο κακό και την αμαρτία. Κι εμείς, οι μικροί αθρώποι που φοβόμασταν μη χάσουμε πλούτη και μεγαλεία, τον κυνηγούσαμε να τον σκοτώσουμε.

Το έβρισκα άδικο, φριχτό. Και μπήκε, λέει, στα Γεροσόλυμα ταπεινός πάνω στο γαϊδουράκι, σαν τους δικούς μας παπάδες που τους έβλεπα να πηγαίνουνε στα ξωκλήσια. Δεν συμφωνούσα.

Τον ήθελα τον Ιησού κάτι σαν τον Άι Γιώργη σε άτι καμαρωτό μ' ολόχρυσο σπαθί, να τον φοβούνται και να γίνουνε όλοι καλοί. Γιατί σκούπιζα τα ματάκια μου, όταν τον σκεφτόμουνα απροστάτευτο να πηγαίνει στα Γεροσόλυμα, νύχτα.

Έτσι λέγανε οι ψαλτάδες: «Ιδού ο Νυμφίος έρχεται εν τω μέσω της νυκτός...». Το άκουγα καθαρά κουρνιασμένος δίπλα στη μαμά, εκεί, πίσω απ' το ψαλτήρι.

Και τρόμαζα που θέλανε να τον σταυρώσουνε.

Ώσπου ήρθε η Μεγάλη Πέμπτη με τις εκκλησιές βουτηγμένες στο πένθος, μαύρες και μαβιές κορδέλες, παπάδες και παπαδάκια στα μαύρα, Ευαγγέλια Δώδεκα κι η ορθοστασία δύσκολη τόσες ώρες. Έπρεπε να κάθονται οι μεγάλοι, με τα άσπρα μαλλιά. Άκουγα τα Ευαγγέλια κι

συνέχεια στη σελίδα 7

συνέχεια από τη σελίδα 6

έβαζα από ‘να δαχτυλάκι στην άκρη. Ξανασηκώθηκαν οι Χριστιανοί, μέτρησα, ήταν το πέμπτο δαχτυλάκι.

Δύσκολη η καθαρεύουσα, αλλά σαν άκουσα Πόντιος Πιλάτος…. Στέφανον εξ ακανθών… κατάλαβα, συγκλονίστηκα, σταυροκοπήθηκα. Τέλειωσε το Ευαγγέλιο, ακούστηκαν λίγοι ακόμα ύμνοι, έπεσε νεκρική σιγή.

Τη διέκοψε το θρόισμα των ράσων, το θυμιατό και βήματα. Πολλά βήματα. Μονότονα. Πένθιμα.

Μπροστά οι λαμπάδες, εξαπτέρυγα και θυμίαμα, πίσω ο παπά Μιχάλης.

Αψηλός, μαύρη γενειάδα, ξέπλεκα κορακίσια μαλλιά σχεδόν ως τη μέση, με τις μπλαβισμένες κατακούτελα φλέβες πεταμένες όξω, ολόδροτος, τα τεράστια θολά μάτια του βρεμένα, σε έκσταση, και τα τεντωμένα στιβαρά του χέρια με τον Εσταυρωμένο να τρέμουν από δέος, κι η στεντόρεια παλλόμενη φωνή του γιόμιζε θρήνος την κατακόμβη.

«Σήμερον κρεμάται επί ξύλου…».

Είδα τα καρφιά, είδα το αίμα να τρέχει κι ένιωσα μαζί μου να κλαίνε αθρώποι, εικόνες και τέμπλο. Τον βάλανε στη μέση και τον φορτώσανε στεφάνια.

Ήρθε η ώρα, φίλησα τα πόδια Του που έφτανα και δεν έφευγα, γιατί Τον λυπόμουνα μόνο Του στον Σταυρό πάνω, όλη τη νύχτα. Γιατί;

Έπρεπε φαίνεται να περιμένουμε τις κοπελιές πρωί-πρωί μ’ αγκαλιές τα λουλούδια, να βάλουνε όλη τους τη τέχνη, να στολίσουνε τον Επιτάφιο, να τονε κάμουνε όμορφο και μυρωδάτο, σα που άξιζε, μνήμα για το Σωτήρα μας.

Κι ήρθε το βράδυ, στο μέσο της ακολουθίας, να παίρνουν τα παλικάρια τον Επιτάφιο, κι όλοι μαζί να γυρνάμε δρόμους και σοκάκια, όλο το χωριό, με τα εξαπτέρυγα, παπάδες και ψαλτάδες και τη χορωδία των κοριτσιών να ψέλνουν τα εγκώμια, κι απ’ όπου περνάγαμε, στις πόρτες οι γυναίκες με λαμπάδες και θυμιατά να προσκυνάνε.

Χαρά μεγάλη να περάσω όρθιος από κάτω, να μπω στην εκκλησιά, να ξανανάψω την πένθιμη λαμπάδα, που να πω την αλήθεια δεν μου άρεσε. Ήθελα την άσπρη που, ντυμένος στα πιο καλά μου, και με καινούργια παπούτσια, βαστούσα, και μ’ όλο το τσούρμο πήγαινα να πάρω το Άγιο Φως από το χέρι του παπά.

Θαύμαζα το μπάρμπα-Γιάννη τον καντηλανάφτη με τη βράκα, πώς με το μακρύ κοντάρι και το κερί στην άκρη άναβε πολυελαίους και μανουάλια. Όλα αστράφτανε σήμερα· άσπρες οι κορδέλες, και τα λάβαρα κι οι παπάδες με τα χρυσά τα άμφια να παίρνουνε θέση στον αυλόγυρο πάνω στην εξέδρα.

Κι εμείς, έτοιμοι, με τα κόκκινα αυγά να τσουγκρίσουμε, να φάμε και κανένα κουλούρι δώδεκα ακριβώς, σα χτύπαγαν χαρμόσυνα οι καμπάνες κι οι τρακατρούκες παραβγαίνανε με το κάψιμο του Ιούδα, κι αγκαλιές, ευχές και φιλιά, στο πρωτάκουσμα του Χριστός Ανέστη.

Το ψέλνανε ξανά και ξανά και στη μεταμεσονύκτια κατανυκτική ακολουθία, με πάθος βροντοφωνούσε ο παπάς: ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ

Για να επιβεβαιώσουμε κι εμείς, όλοι μαζί, σμάρι βουερό:

ΑΛΗΘΩΣ ΑΝΕΣΤΗ Ο ΚΥΡΙΟΣ

ΓΙΑ ΝΑ ΜΗΝ ΞΕΧΝΑΜΕ

«... Καλύτερα να σκοτώσουν έναν παπά παρά να ξεκληρίσουν ένα χωριό»

του Νίκου Ψιλάκη

Τη μέρα του Άι Γιάννη του Θεολόγου, 26 του Σεπτέμβρη, διάλεξαν οι Γερμανοί για να συλλάβουν τον παπά Δωρόθεο. Ήξεραν πως θα τον έβρισκαν στην εκκλησία να λειτουργά, όπως έκανε σε κάθε μεγάλη γιορτή. Αξημέρωτα ακόμη ακούστηκε βρούχος στους δρόμους, το γερμανικό απόσπασμα είχε κυκλώσει την εκκλησία. Οι Βασιλειές Ηρακλείου, το χωριό όπου ιερουργούσε ο Δωρόθεος, ζουν συγκλονιστικές στιγμές. Ο ντελικάτος παπάς της ενορίας υμνεί τον Θεό του, σηκώνει τα Άγια των Αγίων, τελεί την αναίμακτη θυσία στο ιερό θυσιαστήριο. Με την άκρη του ματιού του βλέπει να ναζιστικά όπλα να τον σημαδεύουν, μα δεν δειλιάζει. Ατάραχος σα να μη συνέβαινε τίποτα συνεχίζει τη λειτουργία. Ούτε βιασύνες χωρούσαν σε τέτοιες στιγμές ούτε φόβοι.

Κόσμος πολύς στην εκκλησία, μεγάλοι και μικροί παρόντες. Σαν μαγνήτης τους τραβούσε ο ψυχωμένος παπάς. Δεν μιλούσε μόνο για τον Θεό στο κήρυγμά του, μιλούσε και για το δίκιο. Και για το χρέος απέναντι στην πατρίδα. Εκείνο το μελαγχολικό φθινόπωρο του 1943 φαινόταν καθαρά πως οι μέρες του ναζιστικού θεριού ήταν μετρημένες. Κι ο λόγος του παπά Δωρόθεου θα μπορούσε να προσφέρει πάλι κουράγιο στους ενορίτες. Ν' αντέξουν...

Οι Γερμανοί διστάζουν να μπουκάρουν στην εκκλησία όπως είχαν κάμει κάμποσες άλλες φορές. Σταματούν στην αυλή, προβαίνουν στην πόρτα κι από τα μάτια τους ξεχειλίζει η φοβέρα. Τα όπλα τους είναι πάντα προτεταμένα, τα δάκτυλα στη σκανδάλη, λες κι είχαν να πολεμήσουν με οργανωμένο στρατό. Ο αντάρτης παπάς δεν πρέπει να τους ξεφύγει.

Δυο αθώα παιδικά μάτια παρακολουθούν μια τον αγέρωχο ιερέα και μια τα προτεταμένα όπλα των Γερμανών. Η Μαρία, αυτό είναι το όνομα του παιδιού, Μαρία Παρασύρη, βλέπει την αναστάτωση, μα δεν φοβάται, δεν μπορεί να συνειδητοποιήσει τον κίνδυνο. Δεν μπορεί καν να καταλάβει ότι τα τέρατα του ναζισμού έχουν ήδη βεβηλώσει έναν ιερό χώρο…

Πέρασαν τα χρόνια, σταμάτησαν τα γερμανικά γιουρούσια, σταμάτησαν κι οι βεβηλώσεις των εκκλησιών, λευτερώθηκε ο τόπος. Η Μαρία μεγάλωσε κουβαλώντας στην ψυχή της τα συγκλονιστικά γεγονότα που συνέβησαν εκείνη τη μέρα στο χωριό της. Τη συναντήσαμε 71 χρόνια μετά, μα τώρα πια δεν τη λένε Μαρία. Τη λένε Μαγδαληνή. Είναι μια σεβάσμια μορφή αφιερωμένη στην πίστη της. Είναι ηγουμένη στο μοναστήρι της Αγίας Ειρήνης στα βουνά του Κρουσώνα.

- Ναι, ήμουν εκεί. Θυμάμαι την αγιασμένη μορφή του Δωρόθεου, είχα την τύχη να με βαφτίσει εκείνος, να με σηκώσει πολλές φορές στην ποδιά του. Τον αγαπούσα, όλοι τον αγαπούσαμε στο χωριό. Θυμάμαι

συνέχεια στη σελίδα 9

συνέχεια από τη σελίδα 9

και τους Γερμανούς. Στέκονταν στην αυλή και περίμεναν.

Καιρός, όμως, να δούμε ποιος ήταν εκείνος ο ιερωμένος που περιφρονούσε τον κίνδυνο. Τον έλεγαν Δωρόθεο Τσαγκαράκη. Ήταν καλόγερος, γεννημένος στο Οροπέδιο, κι εκείνα τα χρόνια εκτελούσε χρέη εφημερίου στις Βασιλειές. Κι άλλη φορά γράψαμε για την προσφορά του. Το 2007 ο λόγιος κτηνίατρος Γιάννης Καραβαλάκης δημοσίευσε ένα εκτενές μα και τεκμηριωμένο άρθρο για τη ζωή και το έργο του. Τα στοιχεία που παρέθεσε ήταν συγκλονιστικά. Ο Δωρόθεος ήταν θείος του...

Επανερχόμαστε, γιατί πιστεύομε πως δεν έχουν σημασία μόνο τα ίδια τα ιστορικά γεγονότα, αλλά και ο τρόπος με τον οποίο τα βιώνουν οι άνθρωποι. Η μαρτυρία της Ηγουμένης μας θυμίζει πάλι τον ήρωα...

- Έτρεξαν οι χωριανοί, μπήκαν στο ιερό, μίλησαν στον ιερέα. Του πρότειναν να φύγει για να μην τον συλλάβουν. Υπήρχε τρόπος, θα τον έντυναν με άλλα ρούχα, θα έκρυβαν τα ράσα στην εκκλησία και θα τον φυγάδευαν από τη δυτική πόρτα· κανείς δεν θα καταλάβαινε τίποτα. Τον παρακαλούσαν, «φύγε, πάτερ, φύγε και μη σε νοιάζει, κανείς δεν θα σε γνωρίσει». Τους άκουσε εκείνος, χαμογέλασε και χωρίς να το σκεφτεί τους απάντησε: «Όχι, δεν θα φύγω. Ας έρθουν να με συλλάβουν στο θυσιαστήριο μου. Καλύτερα να σκοτώσουν έναν παπά παρά να πληρώσει τη νύφη ένα ολόκληρο χωριό». Πίστευε πως, αν δεν τον συλλάμβαναν θα έστηναν τους μισούς χωριανούς στο απόσπασμα, ήξερε πως θα ήταν σκληρά τα αντίποινα των Γερμανών.

Πέρασε η ώρα, τέλειωσε η λειτουργία, ατάραχος ο καλόγερος μοίρασε το αντίδωρο. Οι Γερμανοί δεν κρατιούνταν. Σίμωσαν πιο κοντά, λυσσούσαν. Δεν ήξεραν οι βάρβαροι πως οι ήρωες δεν δειλιάζουν... Μόλις τον είδαν να προβαίνει στην πόρτα πέφτουν πάνω του, τον συλλαμβάνουν. 26 του Σεπτέμβρη, μέρα γιορτής. Του Αγίου Ιωάννη του Θεολόγου...

Ακούμε την αφήγηση της Μαγδαληνής. Η συγκίνηση πνίγει τη φωνή της. Άγιο τον θεωρεί τον Δωρόθεο. Κι εθνομάρτυρα. Δεν λογάριασε τη ζωή του, δεν τον ένοιαζε αν πέθαινε. Ήθελε μόνο να σώσει το ποίμνιό του.

- Τους είδα την ώρα που τον συλλαμβάνανε. Είχαν και μια γυναίκα μαζί τους, μια διερμηνέα. Εκείνη του μίλησε πιο ήρεμα, του είπε να πάρει μια κουβέρτα μαζί του, γιατί θα τη χρειαζόταν στη φυλακή. Δεν επέστρεψε ποτέ στο χωριό. Στο μυαλό του πεντάχρονου κοριτσιού καταγράφηκε η τελευταία εικόνα. Να πώς:

- Από ψηλά, από το πατρικό μου σπίτι, κοίταζα το δρόμο. Κι είδα τον Δωρόθεο να τον τραβούνε. Δεν είχε τίποτ' άλλο μαζί του, μόνο το σκέτο ράσο που φορούσε και μια κουβέρτα. Την κρατούσε στη μασχάλη και προχωρούσε στον Γολγοθά του σαν μάρτυρας.

Είκοσι χρόνια μετά, το 1963, η σημερινή Ηγουμένη κατέφυγε στο Μοναστήρι της μετανοίας της. Παλιοί αντάρτες που έμαθαν πως η καινούργια καλόγρια ήταν από τις Βασιλειές πήγαν και τη βρήκαν.

- Ήξερα, λέει, πως τον είχαν εκτελέσει τον Δωρόθεο, αλλά δεν ήξερα τίποτα για το φρικτό τέλος του. Εδώ έμαθα πως τον βασάνισαν φρικτά. Του έβγαζαν ένα-ένα τα δόντια

συνέχεια στη σελίδα 10

Επέτειος της Μάχης της Κρήτης
εκδήλωση τιμής στην Αρνίθα Ρόδου

Φέτος συμπληρώνονται 75 χρόνια από την ιστορική Μάχη της Κρήτης. Η ξεχωριστή αυτή επέτειος θα τιμηθεί σ' όλη την Κρήτη αλλά και τον κόσμο ολόκληρο με σειρά εκδηλώσεων. Ήδη έχουν αρχίσει στην Αυστραλία και τη Νέα Ζηλανδία ανάλογες εκδηλώσεις από τα Κρητικά σωματεία που δραστηριοποιούνται εκεί.

Στη Ρόδο, η Αδελφότητα Κρητών έχει οργανώσει, η τιμητική αυτή εκδήλωση να γίνει στο χωριό Αρνίθα με τη συμμετοχή των κατοίκων της περιοχής αλλά και των πολλών μελών και φίλων της Αδελφότητας που θα συμμετέχουν από τη Ρόδο.

Η Αρνίθα είναι ένα γραφικό μικρό χωριό κρυμμένο ανάμεσα στους λόφους, αριστερά στη διαδρομή από Γεννάδι προς Απολακκιά. Κρατάει τα χαρακτηριστικά του μικρού Δωδεκανησιακού χωριού με τα μικρά άσπρα σπίτια και είναι χαρακτηρισμένο ως παραδοσιακός οικισμός.

Στην είσοδο του χωριού βρίσκεται η Κάτω Βρύση, δροσερό καλωσόρισμα για τον επισκέπτη. Στο τέλος του χωριού και ανεβαίνοντας προς το βουνό βρίσκεται το εκκλησάκι του «Αγίου Νίκωνος» (ΙΓ΄αι). Από εκεί ο επισκέπτης θα αντικρύσει την πανοραμική θέα της θάλασσας αλλά και του υπόλοιπου ορεινού όγκου προς Μεσαναγρό και Μονή Σκιαδενής.

Η Μονή του Αγίου Φιλήμονα, στην οποία θα πραγματοποιηθεί η εκδήλωση μνήμης, είναι ένα μεταβυζαντινό μοναστήρι κτισμένο πάνω σε παλαιότερο βυζαντινό και κατά την αρχαιότητα λατρευτικός ναός του Απόλλωνα. Βρίσκεται σε ύψωμα απέναντι από το χωριό και από τον περίβολο του η θέα προς την Αρνίθα αλλά και τα γύρω βουνά είναι μαγευτική.

Στην επετειακή εκδήλωση που θα ακολουθήσει θα συμμετέχουν ο λυράρης Γιώργος Παραγυιός με τους συνεργάτες του, η ομάδα Ριζίτικου τραγουδιού και η χορευτική ομάδα της Αδελφότητας «οι Σταυραετοί».

Στη συνέχεια, θα παρατεθεί γεύμα σε ταβέρνα της περιοχής. Το μουσικό πρόγραμμα έχει επιμεληθεί ο Γιώργος Παραγυιός με το μουσικό σχήμα του.

«... καλύτερα να σκοτώσουν έναν παπά παρά να ξεκληρίσουν ένα χωριό»

συνέχεια από τη σελίδα 9

με τανάλια, του έβγαζαν τα νύχια, του ξερίζωναν τα γένια. Κι αφού κατάλαβαν ότι τέτοιοι άνθρωποι δεν γίνονται προδότες και δεν λυγίζουν όσο κι αν τους βασανίζουν, τον έστειλαν στο απόσπασμα. Τον εκτέλεσαν. Ένας καλόγερος εκτελέστηκε, σκοτώθηκε. Κι ένα σύμβολο γεννήθηκε.

Δεν ήταν τυχαίος ο Δωρόθεος. Είχε πολεμήσει στη Μάχη της Κρήτης, είχε ανηφορίσει στα βουνά με τους αντάρτες, έκανε εράνους κι έστελνε όσα μάζευε στο βουνό, είχε κι ένα ραδιόφωνο στην εκκλησία. Για να ακούει τους ελεύθερους σταθμούς...

****Δημοσιεύτηκε στο περιοδικό ΥΠΕΡ Χ, τον Δεκέμβριο του 2014.***

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ
Επετείου της Μάχης της Κρήτης

Σας προσκαλούμε να τιμήσετε με την παρουσία σας τις εκδηλώσεις για την 75η επέτειο της Μάχης της Κρήτης.

Κυριακή 15 Μαΐου 2016.
Εκδρομή - Εορτασμός της επετείου της Μάχης της Κρήτης στην Αρνίθα Ρόδου

Αναχώρηση 08.00 από τον Άγιο Φραγκίσκο με πούλμαν.
• Άφιξη στην εκκλησία του Αγίου Φιλήμονος Αρνίθας, επιμνημόσυνη δέηση.
• Πανηγυρικός της ημέρας. • Επετειακό πρόγραμμα.
• Φαγητό σε ταβέρνα της περιοχής. Κρητική μουσική με το λυράρη Γιώργο Παραγυιό και τους συνεργάτες του.
Είναι Απαραίτητο, να δηλώσετε τη συμμετοχή σας μέχρι το βράδυ της Πέμπτης 13-5-2016, προκειμένου να γίνει πρόβλεψη των πούλμαν και του φαγητού. (Θα πρέπει να δηλώσουν τη συμμετοχή τους και όσοι έλθουν με τα Ι.Χ. αυτοκίνητά τους). Για την καλύτερη εξυπηρέτηση, θα γίνουν κρατήσεις τραπεζιών στην ταβέρνα, σύμφωνα με τις δηλώσεις συμμετοχής.
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ – ΔΗΛΩΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ:
Γιάννης Νιωτάκης, τηλ. 22410-20638, κιν. 6977268998 • Νικηφόρος Στρατήγης, τηλ. 22410-88711, κιν. 6944536474 • Μανώλης Τσιρακάκης, τηλ. 22410-62395, κιν. 6944320093 • Αντώνης Ευ. Ξεπαπαδάκης κιν. 6945977022.

Μην χάσετε τη νέα ξεκαρδιστική θεατρική Κρητική Κωμωδία

Η Θεατρική Ομάδα της Αδελφότητας παρουσιάζει την κρητική κωμωδία - παρωδία του Γιάννη Νιωτάκη, σε σκηνοθεσία Γιάννη Φλώρου,

«Κοντζές και Διωματάρης»

Ένα θεατρικό έργο που θα σας κάνει να γελάσετε με την καρδιά σας. Γιατί το έχουμε ανάγκη τις μέρες μας **Παρασκευή 3/6/16, Σάββατο 4/6/16, Κυριακή 5/6/16 • Θερινό Θέατρο ΡΟΔΟΝ – Ώρα: 21.00**

«Κοντζές και Διωματάρης»
η καινούργια θεατρική παραγωγή

Το καινούργιο θεατρικό έργο που παρουσιάζει φέτος η Θεατρική Ομάδα της Αδελφότητας φιλοδοξεί να χαρίσει στον θεατή πλούσιο γέλιο αλλά και να αλλάξει τη διάθεσή του, ιδιαίτερα σημαντικό τις δύσκολες μέρες που περνά σήμερα ο άνθρωπος.

Το έργο «Κοντζές και Διωματάρης» έχει γράψει ο Γιάννης Νιωτάκης και είναι μια καλοστημένη κωμωδία με πολλά στοιχεία παρωδίας. Η κρητική διάλεκτος χρησιμοποιείται ως εργαλείο για να γίνουν εντονότερες οι καταστάσεις που παρωδούνται. Η παρουσίαση του έργου αυτού φέτος είναι αποτέλεσμα μιας προσπάθειας που καταβάλει η Αδελφότητα Κρητών Ρόδου να προσφέρει στον άνθρωπο. Με το να δώσει την ευκαιρία στον θεατή να διασκεδάσει και να γελάσει με την καρδιά του, κάτι που το έχει ανάγκη τις μέρες μας.

Η σκηνοθεσία του έργου ανήκει στον σκηνοθέτη της Ομάδας Γιάννη Φλώρο ο οποίος έχει φροντίσει να παντρέψει την ιδιαιτερότητα του κειμένου με την ερμηνευτική δεινότητα των ηθοποιών αναδεικνύοντας τις καταστάσεις που θα πάρουν τον θεατή και θα τον κάνουν συνεργό και συμμέτοχο των ιστοριών που διαδραματίζονται στο σανίδι.

Η σκηνική επιμέλεια ανήκει στον σκηνογράφο Σταμάτη Κούρο ενώ τη μουσική επιμέλεια έχει ο π. Εμμ. Σκλιβάκης.

Τους ρόλους ενσαρκώνουν οι Φρόσω Κουβίδη, Μαρία Παπαδάκη, Νίκος Κουρουπάκης, Ευγενία Στεφανάκη, Μανώλης Τσιρακάκης, Αντ. Ευ. Ξεπαπαδάκης, Μανώλης Καλογεράκης, Μάριος Καλογεράκης, Νικηφόρος Στρατήγης, Στέλιος Μοσχονάς, Γιώργος Ψαρολογάκης, Σούλα Αλεξάκη – Ζανεσή και Γιάννης Νιωτάκης.

Πολλοί θα αναρωτηθούν τι σημαίνει ο τίτλος του έργου «Κοντζές και Διωματάρης». Να πούμε ότι, Κοντζές είναι το μπουμπούκι του τριαντάφυλλου, μεταφορικά εκείνος που νεάζει, ενώ Διωματάρης, ο όμορφος άντρας.

Το καινούργιο θεατρικό έργο «Κοντζές και Διωματάρης» θα παρουσιαστεί στο θερινό θέατρο ΡΟΔΟΝ σε τρεις παραστάσεις στις 3, 4 και 5 Ιουνίου 2016 στις εννέα το βράδυ.

Η ετήσια γιορτή των παιδιών αφορμή για διασκέδαση

Μετά το επιτυχημένο περυσινό εγχείρημα, να συνεχιστεί η εκδήλωση με την οποία ολοκληρώνεται το σχολικό έτος των παιδικών τμημάτων με γλέντι για όλους, η Αδελφότητα Κρητών οργανώνει μια ακόμη πιο άρτια παρουσίαση.

Η εκδήλωση θα αρχίσει με τα παιδιά των τμημάτων μουσικής, ενώ παράλληλα τα παιδιά των τμημάτων παραδοσιακών χορών θα παρουσιάσουν την ετήσια πρόοδό τους. Την προετοιμασία της διοργάνωσης θα έχουν οι δάσκαλοι Γιώργος Παραγυιός για τα τμήματα μουσικής και η Μαρία Κουφού για τα τμήματα χορών.

Η συνέχεια της εκδήλωσης θα περιλαμβάνει σκοπούς και τραγούδια της Κρήτης. Θα δοθεί έτσι η ευκαιρία σε όλους τους συμμετέχοντες, παιδιά και μεγάλους να χορέψουν αλλά και να διασκεδάσουν, όπως έκαναν παλιότερα στα χωριά της Κρήτης, κάτι που λείπει από τις μέρες μας.

Η Αδελφότητα Κρητών θα προσφέρει την τσικουδιά, ενώ θα υπάρχουν μεζέδες σε συμβολικές τιμές.

Η ΓΙΟΡΤΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ
...ένα γλέντι για μικρούς και μεγάλους!

Σάββατο 11 Ιουνίου 2016

Αυλή Δημοτικού Σχολείου Σγουρού • Ώρα 18.00

Παρουσίαση των παιδικών τμημάτων χορού και μουσικής. Μετά το πέρας της παρουσίασης, (20.00) θα ακολουθήσει κρητικό γλέντι για όλους. Οργάνωση: Γιώργος Παραγυιός – Μαρία Κουφού. *(Θα προσφερθούν μεζέδες σε συμβολική τιμή)*

Η κατάθεση στεφάνων στον ανδριάντα του Ελευθ. Βενιζέλου.

Ελευθέριος Βενιζέλος
Ογδόντα χρόνια από τον θάνατό του

Με ιδιαίτερη λαμπρότητα η Ρόδος τίμησε τη μνήμη του μεγάλου πολιτικού άνδρα Ελευθέριου Βενιζέλου με αφορμή τη συμπλήρωση φέτος ογδόντα χρόνων από τον θάνατό του (18-3-1936).

Στις εκδηλώσεις που οργανώθηκαν από το Δήμο Ρόδου και την Αδελφότητα Κρητών συμμετείχε πλήθος κόσμου.

Η εκδήλωση για την απότιση φόρου τιμής στον Ελευθέριο Βενιζέλο έγινε το πρωί της Κυριακής 27-3-2016 στον Ιερό Ναό Εισοδίων της Θεοτόκου. Μετά την επιμνημόσυνη δέηση τον πανηγυρικό της ημέρας εκφώνησε ο ποιητής – συγγραφέας Βαγγέλης Κιαγιαδάκης ο οποίος είχε έρθει από το Ρέθυμνο. Ο ομιλητής αναφέρθηκε στην προσωπικότητα όσο και στο έργο του μεγάλου πολιτικού.

Αμέσως μετά, έγινε κατάθεση στεφάνων στον ανδριάντα του Ελευθέριου Βενιζέλου από τον Δήμαρχο Ρόδου Φώτη Χατζηδιάκο και τον Πρόεδρο της Αδελφότητας Κρητών Γιάννη Νιωτάκη.

Στη συνέχεια, οι συμμετέχοντες πήγαν στη στέγη της Αδελφότητας Κρητών όπου προσφέρθηκε κρητικό κέρασμα. Τιμητική παρουσία είχε τμήμα νέων με τις κρητικές στολές, ενώ η παρουσία των μελών και φίλων της Αδελφότητας ήταν ιδιαίτερα συγκινητική.

Κρητικά Καλησπερίσματα

Κάθε Σάββατο στις δυο το μεσημέρι από το ραδιόφωνο Λυχνάρι

Η εκπομπή μας «Κρητικά καλησπερίσματα» από το Ραδιόφωνο Λυχνάρι, το ραδιόφωνο που φωτίζει την παράδοση (FM 91,4 και 91,7) είναι πάλι κοντά σας κάθε Σάββατο στις δύο το μεσημέρι. Είναι μια εκπομπή με πολλή κρητική μουσική, νέα από την Κρήτη και την Αδελφότητά μας, μαντινάδες, νάκλια κι αθιβολές. Οι φίλοι από τη λοιπή Ελλάδα και το εξωτερικό μπορούν να την ακούσουν μέσα από την ιστοσελίδα μας www.psiloritis.gr. Περιμένουμε τα σχόλια και τις παρατηρήσεις σας για να γίνει πιο άμεση η επικοινωνία μας. Μπορείτε να μας τα στείλετε με μήνυμα στην ιστοσελίδα μας ή στη σύνταξη του περιοδικού.

Ελευθέριος Βενιζέλος

Η ζωή του

Με μια ξεχωριστή βραδιά ολοκληρώθηκαν οι εκδηλώσεις με τις οποίες η Ρόδος τίμησε τη μνήμη του Ελευθέριου Βενιζέλου με τη συμπλήρωση ογδόντα χρόνων από τον θάνατό του. Η εκδήλωση που έγινε την Κυριακή 27-3-2016 στο Δημοτικό Θέατρο Ρόδου είχε τίτλο «Ελευθέριος Βενιζέλος – η ζωή του» ήταν ένα αφιέρωμα στα γεγονότα που σημάδεψαν τη ζωή του μεγάλου Έλληνα οραματιστή. Στηριζόταν στο βιβλίο του συγγραφέα Βαγγέλη Κιαγιαδάκη «Ελευθέριος Βενιζέλος – γεγονότα που σημάδεψαν τη ζωή του».

Η εκδήλωση ξεκίνησε με μια πολύ εμπεριστατωμένη αναφορά στο έργο και τα επιτεύγματα του Ελευθέριου Βενιζέλου από το Δήμαρχο Ρόδου Φώτη Χατζηδιάκο. Μια προσέγγιση που κράτησε αμείωτο το ενδιαφέρον των θεατών που είχαν κατακλύσει το θέατρο.

Στη συνέχεια, μέλη της Θεατρικής Ομάδας παρουσίασαν τα σημαντικότερα γεγονότα από τη ζωή του Ελευθέριου Βενιζέλου, με λόγο συγκινητικό που συνάρπασε το κοινό.

Στην εκδήλωση συμμετείχαν η Ομάδα Ριζίτικου τραγουδιού και η χορευτική ομάδα της Αδελφότητας «οι Σταυραετοί».

Την εκδήλωση έκλεισαν με ένα ξεχωριστό αφιέρωμα στον Ελευθέριο Βενιζέλο ο λυράρης Γιώργος Παραγυιός με τους συνεργάτες του. Ιδιαίτερη αίσθηση προκάλεσε στους παριστάμενους η εκτέλεση του ύμνου στον Ελευθέριο Βενιζέλο που βρήκε και παρουσίασε ο Γιώργος Παραγυιός. Ο ύμνος αυτός που γράφτηκε το 1917 σε στίχους του Άγγελου Δόξα, μελοποιήθηκε το 1936 από τον συνθέτη Μανώλη Καλομοίρη.

Η εκδήλωση ολοκληρώθηκε με την απονομή τιμητικής διάκρισης από το Δήμο και την Αδελφότητα Κρητών Ρόδου στον συγγραφέα Βαγγέλη Κιαγιαδάκη για τη συμμετοχή του στις εκδηλώσεις τιμής προς το μεγάλο Κρητικό, Έλληνα Ελευθέριο Βενιζέλο.

Η φετινή αποκριάτικη βραδιά

Μεγάλη επιτυχία σημείωσε η αποκριάτικη κρητική βραδιά που οργάνωσε η Αδελφότητα Κρητών στις 5-3-2016 στην ταβέρνα «Φλώρα».

Όσοι είχαν την ευκαιρία να συμμετέχουν διασκέδασαν με τη μουσική και τα τραγούδια του λυράρη Νίκου Καλομοίρη και των συνεργατών του, Δημήτρη Σηφάκη και Γιάννη Γκαλονάκη στα λαούτα. Ήταν μια ξεχωριστή βραδιά που έδωσε σε όλους τη δυνατότητα να ξεφύγουν από τα προβλήματα της καθημερινότητας τα οποία ταλανίζουν ποικιλότροπα τους ανθρώπους σήμερα.

Ήταν και μια ευκαιρία να συναντηθούν φίλοι και γνωστοί, να ανταλλάξουν, χρονιάρες μέρες, τις ευχές τους αλλά και να μεταφερθούν στην Κρήτη, κείνα τα «ευλογημένα χρόνια της νιότης». Να θυμηθούν πώς διασκέδαζαν παλιότερα τις απόκριες, αλλά και να αναστορηθούν τις «καζούρες» που είχαν ως σκοπό τη διασκέδαση και τη δημιουργία του ξεχωριστού κλίματος των ημερών.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ

Αρκετοί φίλοι έχουν εκφράσει την επιθυμία να ενισχύσουν οικονομικά την Αδελφότητά μας. Όσοι θέλουν μπορούν να καταθέσουν το ποσό που επιθυμούν στο λογαριασμό της Αδελφότητας **Πειραιώς Λογ. 6388-040034-528** ή να το εμβάσουν με ταχυδρομική επιταγή στη διεύθυνση: **Αδελφότητα Κρητών Ρόδου, Τ.Θ. 328, 85100 ΡΟΔΟΣ.**

Ευχαριστούμε θερμά τους φίλους που ενίσχυσαν οικονομικά την Αδελφότητά μας το τρίμηνο που πέρασε. Παρακαλούμε όμως να αναγράφουν στα τραπεζικά εμβάσματα το όνομά τους και να ζητούν από την τράπεζα να αναφέρεται αυτό.

Οι παρελάσεις του Μαρτίου

7 Μαρτίου 2016

Στις δυο παρελάσεις που γίνονται τον Μάρτιο στη Ρόδο συμμετέχει πάντα, με πολυάριθμα τμήματα, η Αδελφότητα Κρητών. Η μία στις 7 Μαρτίου στην οποία τιμάται η επέτειος της ενσωμάτωσης των Δωδεκανήσων με τη μητέρα Ελλάδα και η άλλη, στην επέτειο της 25ης Μαρτίου.

Εντυπωσιακή και η φετινή παρουσία η οποία έτυχε ενθουσιώδους υποδοχής από το ροδίτικο κοινό που είχε κατακλύσει την παραλιακή λεωφόρο όπου γίνεται η παρέλαση.

Το παράστημα, η λεβεντιά αλλά και η εντυπωσιακή θωριά των νέων που είχαν πάρει μέρος τροφοδότησε με ιδιαίτερη συγκίνηση όσους παρακολουθούσαν τις παρελάσεις καθ' όλη τη διαδρομή. Το θερμό χειροκρότημα ήταν η επιβράβευση για τη συμμετοχή στις ιδιαίτερα σημαντικές για τον τόπο μας αυτές εκδηλώσεις που τροφοδοτούν την εθνική μας μνήμη.

25 Μαρτίου 2016

Ταξιδεύοντας με τη ματιά του Νίκου Καζαντζάκη

Μια ξεχωριστή ημερίδα αφιερωμένη στο μεγάλο μας συγγραφέα Νίκο Καζαντζάκη έγινε στις 15-4-2016 στην αίθουσα εκδηλώσεων του 5ου Γυμνασίου Ρόδου. Την ημερίδα οργάνωσαν το 4ο και το 5ο Γυμνάσιο Ρόδου υπό την αιγίδα του τμήματος Σχολικών Δραστηριοτήτων Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Δωδεκανήσου. Αρωγοί στη δράση αυτή ήταν η Διεθνής Εταιρεία Φίλων Ν. Καζαντζάκη και η Ορθόδοξη Ακαδημία Κρήτης.

Η ημερίδα περιλάμβανε ομιλία της βραβευμένης, από την Εταιρεία Φίλων Νίκου Καζαντζάκη, θεολόγου Μαρίας Χατζηαποστόλου. Χαιρετισμό απεύθυναν ο Πρόεδρος της Αδελφότητας Κρητών Ρόδου Γιάννης Νιωτάκης και ο Πρόεδρος της Α΄ ΕΛΜΕ Δωδεκανήσου Ανδρέας Μαρίνος.

Η Μαρία Χατζηαποστόλου είναι επιστημονική συνεργάτιδα της Ορθόδοξης Ακαδημίας Κρήτης, συγγραφέας, έχει δε βραβευτεί το 2013 για τη μεταπτυχιακή της μελέτη «το πρόσωπο του Χριστού στο Νίκο Καζαντζάκη».

Στη συνέχεια, τα παιδιά των δύο γυμνασίων έκαναν ένα υπέροχο ταξίδι στη σκέψη του μεγάλου συγγραφέα, μέσα από τα «Ταξιδιωτικά» του που συνάρπασαν το κοινό. Το ταξίδι αυτό περιλάμβανε μουσικά και θεατρικά δρώμενα. Είναι εξαιρετικά παρήγορο που τις δύσκολες μέρες που περνά ο τόπος μας τα παιδιά, με τη φωτισμένη καθοδήγηση των καθηγητών τους, διοχετεύουν την ενέργειά τους σε δράσεις, όπως η συγκεκριμένη, εμβαθύνοντας στο έργο και το φωτεινό βλέμμα του μεγάλου διανοητή. Συντονίστρια των δρώμενων ήταν η εκπαιδευτικός Ιωάννα Κλιάρη, ενώ συνέπραξαν, στην οργάνωση της εκδήλωσης, εκπαιδευτικοί κι από τα δυο γυμνάσια.

Να σημειωθεί ότι το 2017 έχει ανακηρυχθεί «Έτος Νίκου Καζαντζάκη» από το Υπουργείο Πολιτισμού το οποίο έθεσε υπό την αιγίδα του όλες τις εκδηλώσεις που θα πραγματοποιηθούν στα πλαίσια του αφιερωματικού αυτού έτους. Οι εορτασμοί του έτους Καζαντζάκη συμπίπτουν με την επέτειο των εξήντα χρόνων από τον θάνατό του στις 26 Οκτωβρίου 1957 στο Φράιμπουργκ της Γερμανίας.

Για το επόμενο έτος έχουν προγραμματιστεί από την Εταιρεία Φίλων Νίκου Καζαντζάκη πλήθος εκδηλώσεων όχι μόνο στην Ελλάδα αλλά σε όλο τον κόσμο.

Στη Ρόδο ήδη προγραμματίζεται από την Αδελφότητα Κρητών και την Εταιρεία Φίλων Νίκου Καζαντζάκη εκδήλωση στην οποία θα παραστεί και ο Πρόεδρος της Εταιρείας Γιώργος Στασινάκης.

Με την ευκαιρία να προστεθεί ότι πρόσφατα ανακοινώθηκε ότι «ο Χριστός ξανασταυρώνεται», το σπουδαίο αυτό έργο του μεγάλου συγγραφέα γίνεται ξανά ταινία από τον σκηνοθέτη της τηλεοπτικής σειράς «το Νησί», Θοδωρή Παπαδουλάκη, ενώ επανεκδίδονται τα έργα του Νίκου Καζαντζάκη, σύμφωνα με τη συγγραφική βούλησή του σε μονοτονικό.

Το 1ο Πανελλήνιο Συνέδριο Πολιτιστικών Κρητικών Σωματείων στην Αθήνα

Το 1ο Πανελλήνιο Συνέδριο που οργανώθηκε από την Πανελλήνια Ομοσπονδία Κρητικών Πολιτιστικών Σωματείων στην Αθήνα από 18 μέχρι 20 Μαρτίου 2016 υπογράμμισε την ανάγκη συσπείρωσης των Κρητικών σωματείων όλης της Ελλάδας με στόχο την ενημέρωση αλλά και την ανάδειξη θεμάτων που άπτονται της κρητικής κουλτούρας. Το συνέδριο το οποίο είχε τεθεί υπό την αιγίδα της Περιφέρειας Κρήτης. είχε θέμα: «Οι Κρήτες στον πολιτισμό, στην οικονομία, στην ανάπτυξη από το χθες στο σήμερα και το αύριο».

Ο Πρόεδρος της Ομοσπονδίας Μαν. Πατεράκης με την αντιπροσωπεία της Αδελφότητας.

Οι συνεδρίες έγιναν στο Πολεμικό Μουσείο της Αθήνας και σ' αυτές πήραν μέρος πάνω από 700 σύνεδροι και τις τρεις μέρες των εργασιών του συνεδρίου. Η θεματολογία που ανέπτυξαν οι ομιλητές από όλη την Ελλάδα παρουσίασαν ξεχωριστό ενδιαφέρον. Τα θέματα που παρουσιάστηκαν αφορούσαν στην ιστορία και παράδοση της Κρήτης, την κρητική διατροφή και υγεία, την επιχειρηματικότητα αλλά και τη σύγχρονη Κρήτη με την τουριστική ανάπτυξη.

Η Πανελλήνια Ομοσπονδία Κρητικών Πολιτιστικών Σωματείων αποτελεί το δευτεροβάθμιο όργανο συσπείρωσης όλων των Κρητικών Σωματείων της Ελλάδας τα οποία ξεπερνούν τα 252. Συνεργάζεται με τις πολιτιστικές ενώσεις και ομοσπονδίες στην Ελλάδα και το εξωτερικό ενώ αποτελεί βασικό συντελεστή του Παγκόσμιου Συμβουλίου Κρητών.

Στο συνέδριο, την Αδελφότητα Κρητών Ρόδου εκπροσώπησαν ο Αντιπρόεδρός της Αντώνης Ευ. Ξεπαπαδάκης και ο Γ. Γραμματέας π. Εμμ. Σκλιβάκης. Η εισήγηση την οποία παρουσίασε ο Γ. Γραμματέας την Κυριακή 20-3-2016 είχε τίτλο «Κρήτη – Ρόδος, παράλληλοι δρόμοι» κέρδισε το ενδιαφέρον του κοινού.

Με τη λήξη των εργασιών του συνεδρίου εκφράστηκε η πεποίθηση της θεσμοθέτησής του σε ετήσια βάση.

Η Αδελφότητα Κρητών Ρόδου στα εγκαίνια του Πνευματικού Κέντρου Κρητηνίας

Την Κυριακή 28-2-2016 έγιναν τα εγκαίνια του Πνευματικού και Πολιτιστικού κέντρου Κρητηνίας από το Μητροπολίτη Ρόδου κ. Κύριλλο. Στην εκδήλωση συμμετείχε και ο Μητροπολίτης Άκκρας κ. Σάββας ο οποίος κατάγεται από την Κρητηνία.

Το κτίριο το οποίο στεγάζει το νέο Πνευματικό κέντρο του χωριού έχει παραχωρηθεί από την εκκλησία στην τοπική κοινωνία αποτελεί δε την κυψέλη στην οποία δημιουργείται ένα ξεχωριστό έργο από τους νέους κυρίως του χωριού.

Μετά τη θεία λειτουργία οι φορείς και όλοι οι κάτοικοι της Κρητηνίας πήγαν στον χώρο τον οποίο εγκαινίασε αφού τέλεσε τον αγιασμό ο Μητροπολίτης Ρόδου κ. Κύριλλος. Η ανακαίνιση του χώρου, η οποία έγινε από τον Πολιτιστικό Σύλλογο του χωριού, με τη συνδρομή όλων των κατοίκων είναι εξαιρετική.

Η Αδελφότητα Κρητών Ρόδου συμμετείχε στην ιδιαίτερα συγκινητική αυτή εκδήλωση δεδομένου ότι οι δεσμοί οι οποίοι συνδέουν το χωριό με την Κρήτη είναι πολύ στενοί. Με την παρουσία όλου του Διοικητικού Συμβουλίου της Αδελφότητας όπως και τη συμμετοχή της χορευτικής ομάδας «οι

συνέχεια στη σελίδα 21

συνέχεια από τη σελίδα 20

Σταυραετοί» το χρώμα της κρητικής παρουσίας ήταν έντονο στους συμμετέχοντες.

Στην εκδήλωση, μετά τους χαιρετισμούς των επισήμων, έγινε ένα αφιέρωμα στην ιστορική αναδρομή του χωριού, η σύνδεσή του με την Κρήτη, ενώ το αφιέρωμα στην εκκλησία και την πνευματική ζωή της Κρητηνίας ήταν εξαιρετικά συγκινητικό.

Ο πρόεδρος της Αδελφότητας Κρητών Γιάννης Νιωτάκης αναφερόμενος στους δεσμούς της Κρητηνίας με την Κρήτη και σήμερα με την Αδελφότητα Κρητών, επισήμανε ότι «…η Κρητηνία για μας αντιπροσωπεύει ένα ξεχωριστό κύτταρο πολιτισμού και ανάμνησης. Κρητηνία, νέα Κρήτη, το λέει και η λέξη, παραπέμπει στον Αλθαιμένη, έναν κοινό πρόγονό που κατά την ελληνική μυθολογία εγκαταστάθηκε στη Ρόδο και ίδρυσε την Κρητηνία. Έτσι βλέπουμε εμείς σήμερα το χωριό σας και εσάς σαν ένα κομμάτι της πατρώας μας γης, της Κρήτης, που μετανάστευσε και κουβαλά όλη τη δυναμική των συναισθημάτων που μας συνδέουν…».

Οι κρητικοί χοροί που παρουσίασαν «οι Σταυραετοί» ήταν η θρυαλλίδα για να ξεχειλίσει το συναίσθημα. Επιβεβαιώθηκε, στις συνειδήσεις των ανθρώπων που ενθουσιασμένοι χειροκροτούσαν τις ντελίνες και τους ντελικανήδες που έφεραν την Κρήτη στους ώμους τους για να την αποθέσουν στις καρδιές όλων, η προέκταση που ένας τόπος έχει μέσα στην ψυχή των ανθρώπων και η αξία που αυτό αποκτά τις ιδιαίτερα δύσκολες μέρες που βιώνει ο τόπος μας.

Η συμβολή στην εκδήλωση των παιδιών των χορευτικών τμημάτων του συλλόγου της Κρητηνίας, με την τρυφερότητα των μικρών παιδιών και την υπέροχη συμμετοχή των μεγαλυτέρων ήταν το επιστέγασμα των προσπαθειών που κάνει ο δραστήριος πολιτιστικός σύλλογος του χωριού να προσφέρει στον πολιτισμό και την παράδοση του τόπου.

Η εκδήλωση έκλεισε με την προσφορά μοναδικών εδεσμάτων που έφτιαξαν οι νοικοκυρές του χωριού, συμμετέχοντας με τον τρόπο αυτό στην παραδοσιακή φιλοξενία αλλά και στην ανάδειξη της ευγένειας και της διάθεσης προσφοράς που υπάρχει σ' όλα τα χωριά της Ρόδου.

www.psiloritis.gr

Η ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ ΜΑΣ

Εμπλουτίζεται συνεχώς η ιστοσελίδα της Αδελφότητας Κρητών Ρόδου www.psiloritis.gr. Επισκεφτείτε την κι αφήστε το μήνυμά σας...

Κρυμμένοι ήρωες
αφιέρωμα στην κρητική γενιά του ΄41

Γράφει η Νεκταρία Παπαθανασάκη

Το ξημέρωμα της μέρας ξαμώνει σε κείνο το αναπάντεχο ξύπνημα σημαντικών γεγονότων, όμοιο με σειρήνες πολέμου που το ήδη ανήσυχο κλίμα των καιρών τους προσδίδει μια άλλη διάσταση.

Είναι και εκείνη η περίεργη μηχανή του χρόνου που μόλις φέξει δεν βαστά, έρχεται να ξεκλειδώσει το αρμάρι της ιστορίας και βιάζεται να μου θυμίζει το μεγάλο χρέος, το λιγοστό με αναφορά φόρο τιμής που χαίρομαι να αποδίδω στους παππούδες μου από την Κρήτη που πολέμησαν στα μακρινά βουνά που ξετυλίχθηκε η περίφημη Ελληνική Εποποιία και μόνο από περιγραφές γνωρίζω.

Ο παππούς μου Στέφανος Παπαθανασάκης με εντολή του στρατού, μετά την οπισθοχώρηση των ελληνικών στρατευμάτων, μετέφερε, με φορτηγό, τρόφιμα πρώτης ανάγκης (ρύζι, σιτάρι) στην ήδη πεινασμένη Αθήνα. Αργότερα, επέστρεψε στην Κρήτη καταβεβλημένος και γεμάτος ψείρες, όπως εξιστορούσε η γιαγιά.

Ο παππούς από τη μητέρα μου, Ιωάννης Ντεγιαννάκης, λίγο καιρό μετά την επιστροφή του φονεύτηκε με μαχαίρι την περίοδο της Γερμανικής κατοχής στην Κίσσαμο, δυστυχώς από χέρι δήθεν πατριώτη (σαν των σημερινών που προστατεύουν τον τόπο), πάνω σε συμπλοκή προσπαθώντας να τον εμποδίσει να μαρτυρήσει τα κρυμμένα όπλα που δεν παρέδωσε ποτέ ο παππούς.

Ακόμα θυμάμαι τα παιδικά μου μάτια γεμάτα περιέργεια, να επεξεργάζονται τα παράσημα ανδρείας που κοσμούσαν τις σάλες των χωριάτικων σπιτιών τους.

Πόσο θαυμάζω όλους αυτούς τους άγνωστους πολεμιστές που μόνο η παγωμένη γη αναγνωρίζει τα χνάρια τους και μόνο ο αγέρας ξεχωρίζει τις μυρωδιές τους.

Και να είναι άραγε εκείνη η παιδική αίσθηση που αναδύεται στο σημερινό γυροβόλι των κρυμμένων ηρώων που με βεβαιώνει για κείνο το αέναο ταξίδι από το σκοτάδι στο φως έστω και αν η άχνα τους έσβησε για πάντα;

Μα εκείνο το παράξενο ταξίδι πολεμιστών δεν σταματά στο χθες, γιατί η ιστορία δεν περιμένει απόκριση, δεν βαστιέται από φλάμπουρα, κρατιέται ζωντανή ακόμα και αν ο απόηχος των παρελάσεων ξεμακραίνει από κοντά μας, γιατί οι σκιές ηρώων σαλεύουν, γλιστρούν από τις χαραμάδες στα ξέφωτα όσο και αν τα βαριά σκεπάσματα δυσκολεύουν την ανάσα μας.

Τον Γιώργο Ψυχουντάκη τον αντάμωσα για πρώτη φορά το 1988, στα νεανικά χρόνια των έντονων ιστορικών αναζητήσεων. Ακόμα θυμάμαι αυτόν τον μικρόσωμο άνδρα που τόσο θαύμαζα για την γενναιότητα και το μεγαλείο ψυχής του, με την ιδιότητα του πολεμικού αγγελιοφόρου στο αντιστασιακό κίνημα στις απόκρημνες γωνιές της Κρήτης, την εποχή της Γερμανικής κατοχής. Οι συμπολεμιστές του τον θυμούνται να απαγγέλει διαρκώς στίχους του Ερωτόκριτου. Ένας ξεχωριστός άνθρωπος γεμάτος πλούτο χαρισμάτων από αυτά που

συνέχεια στη σελίδα 27

«Η Ωραία Αθοκουτάλα» στη Ρόδο

Μέλη της Αδελφότητας με συντελεστές της Παράστασης

Το λαϊκό κρητικό παραμύθι «Η Ωραία Αθοκουτάλα» παρουσιάστηκε στις 13 και 14-2-2016 στη Ρόδο από την Ομάδα Παραστατικών Τεχνών προΤΑΣΗ και το Θέατρο Κρήτης με τη συνεργασία της Αντιδημαρχίας Πολιτισμού και την Αδελφότητα Κρητών Ρόδου. Η καταγραφή του παραμυθιού έχει γίνει από τον συγγραφέα Γιώργη Γρ. Σταματάκη, ενώ η θεατρική μεταφορά του από τον σκηνοθέτη Δημήτρη Φοινίτση.

«Αθοκουτάλα» είναι το όνομα της ηρωίδας ενός πασίγνωστου παραμυθιού σ' όλον τον κόσμο. Πρόκειται για τη Σταχτοπούτα, όνομα με την ίδια ετυμολογική εξήγηση (άθος=στάχτη, στα κρητικά).

Η κρητική παραλλαγή της Σταχτοπούτας της Κρήτης προέρχεται από την περιοχή των Αστερουσίων ορέων και μάλιστα από τα Καπετανιανά απ' όπου κατάγεται ο λαογράφος - συγγραφέας Γιώργης Σταματάκης ο οποίος άκουσε το παραμύθι αυτό από τη γιαγιά του στις αρχές της δεκαετίας του '80. Το παραμύθι έχει καταγραφεί στην κρητική διάλεκτο και διατηρεί το σκοτάδι και τα «πρεπά» μιας αλλοτινής εποχής.

Συντελεστές της παράστασης ήταν: Θεατρική προσαρμογή – σκηνοθεσία: Δημήτρης Φοινίτσης
Αφήγηση: Ελένη Στρατάκη
Πρωτότυπη μουσική – εκτέλεση: Κωστής Μακάκης
Κοστούμι: Μανωλία Κοκολογιάννη
Επιμέλεια κίνησης: Μικαέλα Κεφαλογιάννη

Οι παραστάσεις που δόθηκαν στη Ρόδο συγκέντρωσαν πολλούς θιασώτες του παραμυθιού αλλά της κρητικής ματιάς που είχε το κείμενο. Η σκηνοθεσία από τον Δημήτρη Φοινίτση ήταν εξαιρετικά ευρηματική, ενώ η ενσάρκωση των ρόλων και η υπέροχη αφήγηση της Ελένης Στρατάκη συνάρπασε το κοινό. Η μουσική του Κωστή Μακάκη δημιούργησε το πλαίσιο της ατμοσφαιρικότητας που απαιτούσε το έργο για να ταξιδέψουν οι θεατές με το λόγο, τη μουσική και την κίνηση στην ιστορία της κρητικής αθοκουτάλας.

Να λυπάσαι το Έθνος

Γράφει ο Χαράλαμπος Βουτυράκης
Μέλος της Ένωσης Συντακτών Κρητικού τύπου

Με τον ερχομό τσ' άνοιξης απ' ανθίζουν τα κλαδιά επόρισε ο παππούς στην αυλή να κάτσει να λιαστεί το κοκκαλάκι ντου. Επόρισε και ο έγγονας, απού δεν τον άφηνε να κάμει ζάλο δίχως να του κλουθά. Έγγονας αγαπημένος, του γιού ντου κοπέλι, δυό φορές κοπέλι, απού λέμε, δεν του χάλα χατίρι κι ας τον εζάλιζε με την περιέργεια ντου. Δεν επρόκαμε να κάτσει και τον εκίνησε στσι ερωτήσεις. «Παππού, παππού να σε ρωτήξω κάτιτι;». «Πέ μου παιδί μου κι άνε γ-κατέχω δα σ' απηλογούμαι». «Παππού, ο κύρης μου όντε θέλομε φαγώσιμα γη άλλα πουσούνια, πάει σε ένα μηχάνημα στον δρόμο, πατεί ένα κομπί και το μηχάνημα του δίνει λεφτά και πουσουνίζει». «Κατέχω το παιδί μου». «Κι άμα παππού χαλάσει το μηχάνημα, γή αυτός απού βάνει μέσα τα λεφτά σταματήσει να τα βάνει είντα δα γενούμε;». «Να ποθάνομε θέλει παιδί μου απού την πείνα». «Και δε μου λες παππού, όντεν ήσουνε νέος, είχετε κι εσείς μηχάνημα απού 'δινε λεφτά;». «Οϊ παιδί μου, δεν είχαμε». «Ετότεσας πως επουσουνίζετε τα φαγιά σας;». «Δεν τα πουσουνίζαμε. Όλα τα σάζαμε αμοναχοί μας.Τα λαχανικά, πατάτες, ντομάτες και τ' αποδέλοιπα τα φυτεύγαμε, τα κοπρίζαμε και τα ποτίζαμε στο κηπούλι μας. Για τα κρέατα, το γάλα και τα τυργιά είχαμε τα ωζά μας, δηλαδή τα πρόβατα τσι κατσίκες, τα μουσκάργια και ακόμη για το κρέας μόνο, τα κουνέλια. το κυνήγι και τσ' όρνιθες απού μας εδίνανε και τα αβγά ντως. Και τα φρούτα απού τον κήπο μας ήτονε και τα σταφύλια απού το αμπελάκι μας και το κρασί κι η τσικουδιά απού το πατητήρι μας, και το ψωμί απού το στάρι και το κριθάρι του χωραφιού μας και το λάδι απού το λιόφυτο μας. Κιανένα δεν είχαμε ανάγκη. Ο μπακάλης, ο μανάβης, τα τεφτέργια, οι τράπεζες, τα χρέη και τα σούπερ μάρκετ ανακαλυφθήκανε ποιο ύστερα και τότεσας εκινήσανε οι γι-αθρώποι κι εκακοπερνούσανε». «Παππού, και πως επήγαινες στα χωράφια, στα κηπούλια, στα λιόφυτα και στα κυνήγια; Είχες μεταφορικό τέσσερα επί τέσσερα;». «Είχα παιδί μου». «Είντα μάρκα ήτονε παπού κι είντα 'καβγε απλή, γη σούπερ;». «Μάρκα, κυπραίος γάιδαρος λεβέντη μου και είχενε κίνηση και στσί τέσσερις του πόδες. Όσο για τα καύσιμα, ήκαβγε απλή απού την ελέγαμε άχερο, μα και σούπερ απού τη λέγαμε χόρτα. Τζάμπα ήτανε και η μια και η άλλη». «Παππού αλήθεια μου λέει η γιαγιά μου πως ήσουνε καλός κυνηγός και τουφέκιζες τσι πέρδικες,στο φτερό;» «Κι αμ' είντα θαρρείς κανακάρη μου, πρώτα τσι μαδούσα κι ύστερα τσι πυροβολούσα; Στο φτερό τως ήπαιζα». «Παππού τα ρούχα όμως από πού τα 'γοράζετε;». «Εμείς τα σάζαμε κι αυτά. Απού το μαλλί τω μπροβάτω όντε τα κούρευγα και απού το λινάρι απού εφύτευγα και θέριζα και η γιαγιά σου τα 'ξενε τα 'κλωθε και έσαζε ζεστά ρούχα, μάλλινα για τον χειμώνα και δροσερά λινά για το καλοκαίρι.

συνέχεια στη σελίδα 25

συνέχεια από τη σελίδα 24

Ως και καπέλα εσάζαμε από τσι ράπες του σταργιού και του κριθαργιού». «Δηλαδή παππού, πράμα δε σας έλειπε και ήσασταν ευχαριστημένοι;». «'Ολα τα αναγκαία τα 'χαμε και είμαστανε ευχαριστημένοι γιατί δεν είχαμε ούτε ράδιο, ούτε τηλεόραση να μασε κάνουνε να ζηλεύγομε για όσα δεν είχαμε και να χρεωνόμαστε για να πουσουνίζομε άχρηστα πράματα τα περισσότερα. Ψόματα είναι παιδί μου ότι η τεχνολογία εγίνηκε για νάναι δούλος του αθρώπου. Η αλήθεια είναι πως ο άθρωπος εγίνηκε δούλος τσι τεχνολογίας και δούλος του χρέους που τον εβάλανε οι τραπεζίτες και οι έμποροι. Στην εποχή μου, ήμαστανε φτωχοί στα λεφτά, μα πλούσοι στα χρειαζούμενα και περήφανοι. Καλημέρα ελέγαμε μόνο στσι τίμιους και καλούς αθρώπους και στσι άτιμους κι αυτούς που εμαγερεύγανε το κακό μας τωσε λέγαμε - φχιού σας μαϊμούνια. Την κεφαλή την είχαμε ψηλά και θωρούσαμε τον ουρανό με τ' άστρα τσ' όμορφης πατρίδας μας. Μπορεί να δουλεύγαμε σκληρά και να 'μαστανε αγράμματοι, μα μορφωμένοι από την πείρα τσή ζωής. Εγλεντούσαμε, εκάναμε αποσπερίδες, πανεγύργια, ελέγαμε αστεία, εγελούσαμε με το παραμικρό. Εδά, εδά παιδί μου, όλοι εγινήκαμε μουλακεκέδες και πορπατούνε και θωρούνε μόνο το χώμα. Εχάσαμε τον ουρανό με τ' άστρα. Καθόμαστε ομπρός σε μια τηλεόραση, γή ένα κομπιούτερ, γή μπιμπικούμε ένα τηλέφωνο, αποβλακωνόμαστε και παθαίνομε αλτσχάιμερ απού τα πενήντα μας. Εκαταντήσαμε μιζερομένοι και κακομοίρηδες που πάνε σαν τα πρόβατα όπου τα πάνε οι βοσκοί ντως για μια μπουκιά χόρτα, για να τωσε πάρουνε ότι έχουνε, δηλαδή το γάλα ντως, το μαλλί ντως και στο τέλος τα σφάζουνε για να φάνε και το κρέας ντως. Ετσά εκαταντήσαμε κι εμείς σήμερο. Μασε βάλανε στο χρέος και μας τα παίρνουνε όλα οι βοσκοί μας. Δηλαδή λεφτά, φαγιά, σπίθια, περιουσίες, και κομμάτι - κομμάτι τη χώρα μας. Εγινήκαμε δούλοι ντως γενεά προς γενεά». «Μα, παππού δεν τα κάτεχε κιανείς όλα τούτανα παραμπροστά ν' αρμηνέψει και στσ' αποδέλοιπους;» «Βέβαια και τα λέγανε πολλοί, μα ποιος εγροίκα; Οι πονηροί άλλα λέγανε και πέτο πέτο το κοπέλι, κάνει την κοπελιά και θέλει. Γροίκα είντα 'λεγε ένας ποιητής απού το Λίβανο, ο Χαλίλ Γκιμπράν το 1923. «Να λυπάσαι το έθνος απού φορεί ρούχα που δεν ύφανε στον αργαλειό ντου και τρώει ψωμί από στάρι που δεν εθέρισε στο χωράφι ντου και κρασί που δεν εγίνηκε στο πατητήρι ντου. Να λυπάσαι το έθνος, απού δοξάζει τον τραμπούκο σαν ήρωα και τον κατακτητή του που λάμπει κίβδηλα και παριστάνει τον ευεργέτη…

Να λυπάσαι το έθνος, απού οι σοφοί ντου έχουν μουγκαθεί από χρόνια και οι σπουδαίοι άντρες και γυναίκες του είναι ακόμη μωρά. Να λυπάσαι το έθνος απού είναι χωρισμένο σε κόμματα και το κάθε κόμμα παριστάνει τον καλό λαό και όλα τα άλλα είναι ο κακός λαός. Ένα τέτοιο έθνος είναι η Ελλάδα παιδί μου, και την ε κλαίω κάθε μέρα όπως και όλοι οι Έλληνες όσοι την αγαπούν πραγματικά. Άμα καταλάβεις, δα κλάψεις κι εσύ παιδί μου». «Μα δεν υπάρχει παππού ελπίδα;» «Υπάρχει παιδί μου, να χαρείς». «Ποια είναι παππού, πέ μου τήνε». «Εσύ παιδί μου είσαι η ελπίδα και πού 'σαι, εδά απού αντέχει ακόμη το μυαλό μου, μα όχι μπλιό το κορμί μου για να παλαίβγω, σε παρακαλιώ να με συγχωρέσεις για το κατάντημα τση πατρίδας

συνέχεια στη σελίδα 29

Βιβλία που πήραμε

Αντώνη Πλυμάκη
«Στα βήματα του οσίου Ιωάννη του Ερημίτη – και των συν αυτώ 98 Θεοφόρων Πατέρων» - Χανιά, 2015.

Ο Αντώνης Πλυμάκης χαρακτηρίζεται απερίφραστα ως ο συγγραφέας των Χανίων. Το συγγραφικό του έργο είναι τόσο μεγάλο και πολύπλευρο που ο αναγνώστης θα πρέπει να ασχοληθεί μεγάλο χρονικό διάστημα για να ανατρέξει και να μελετήσει το σύνολο των εκδοθέντων έργων του. Η μεγαλύτερη αξία των πονημάτων που έχει εκδώσει έγκειται στο γεγονός ότι αποτελούν πρωτότυπες εργασίες, μελέτες που δίνουν πλούσιο, πρωτογενές υλικό για τον ερευνητή του μέλλοντος. Φυσιολάτρης ο ίδιος, εραστής της τέχνης της φωτογραφίας εμπλουτίζει τα κείμενά του με ιδιαίτερη αισθητική. Μνημειώδες είναι το έργο του «Κούμοι – Μιτάτα και βοσκοί στα Λευκά Όρη» που στις 630 σελίδες του βιβλίου υπάρχει ένας τεράστιος πλούτος στοιχείων από την παράδοση, την ιστορία, τη λαογραφία, τον πολιτισμό του τεράστιου αυτού κόσμου που ζούσε κι ακόμη αναπνέει στις πλαγιές και τις κορφές των Λευκών Ορέων.

Το καινούργιο του όμως πνευματικό παιδί, «Στα βήματα του οσίου Ιωάννη του Ερημίτη – και των συν αυτώ 98 Θεοφόρων Πατέρων» είναι απόρροια της βαθιάς πίστης που έχει ο συγγραφέας και της αγάπης που τρέφει προς τα Θεία. Ο Αρχιεπίσκοπος Κρήτης, ο αγαπημένος ιεράρχης μας, σημειώνει στον πρόλογό του ότι «…είναι σπουδαίο και πολύτιμο έργο. Παρουσιάζει με τρόπο παραστατικό τους Αγίους μεγάλους ασκητές, οι οποίοι ετελείωσαν τη ζωή των εις το Ακρωτήρι και εις τον Αζωγυρέ Σελίνου. Σήμερον είναι δικοί μας ασκητές Άγιοι. Με το βιβλίον αυτό οι Άγιοι ασκητές μας γίνονται πιο γνωστοί, έρχονται στην ζωή μας. Το παρόν βιβλίον τιμά τον Τόπο, την Κρήτη, τα Χανιά, όπως και τον φιλάγιο συγγραφέα του…».

Εμείς να ευχαριστήσουμε τον σπουδαίο αυτό εργάτη του πνεύματος της Κρήτης, τον Αντώνη Πλυμάκη, που μας έκανε κοινωνούς του έργου του και να του ευχηθούμε να τον έχει ο Θεός καλά να συνεχίζει τη μεγάλη του προσφορά στην Κρήτη. Στον συγγραφέα Αντώνη Πλυμάκη η στήλη θα αναφερθεί και σε επόμενο τεύχος του περιοδικού.

Άννα Σκανδαλάκη
«Αλλοτινοί μου στοχασμοί κι αγάπες μου μεγάλες» - Χάρακας, 2015.

Κανίσκι ακριβό μας ήρθε από τον Χάρακα Ηρακλείου η ποιητική συλλογή της Άννας Σκανδαλάκη «Αλλοτινοί μου στοχασμοί κι αγάπες μου μεγάλες» με την αφιέρωση. «Θάλασσες τη χωρίζουνε τη Ρόδο από την Κρήτη / κι όμως το στέμμα το φορεί κι αυτή του Ψηλορείτη». Η Άννα Σκανδαλάκη είναι «μια γνήσια παραδοσιακή κρητική φωνή, απ' αυτές που διασώθηκαν μέσα στο χρόνο… μια φλέγα της παράδοσης με κρουσταλλένια νερά, που

συνέχεια στη σελίδα 27

«Κρυμμένοι ήρωες - αφιέρωμα στην κρητική γενιά του ‘41»

συνέχεια από τη σελίδα 22

δωρίζονται απλόχερα στις ιδιαίτερες ψυχές. Απόφοιτος μερικών τάξεων του Δημοτικού και όμως μετάφρασε και προσάρμοσε με επιδέξιο τρόπο την Οδύσσεια και την Ιλιάδα στο στίχο του Ερωτόκριτου, όπου και βραβεύτηκε από την Ακαδημία Αθηνών για το εξαίρετο συγγραφικό έργο του.

Το ίδιο διάστημα από τον Κρητικό μαντατοφόρο γνώρισα και τον επόμενο ήρωα της νιότης μου, τον Πάτρικ Λη Φέρμορ, Άγγλο ταγματάρχη, πράκτορα των Βρετανικών υπηρεσιών στην Κρήτη, γνωστός σαν αρχηγός της ομάδας που απήγαγε το 1944 τον Γερμανό Διοικητή της Κρήτης, στρατηγό Κράιπε.

Σαν ακριβή παρακαταθήκη φυλάω τη χειρόγραφη επιστολή που μου έστειλε, όπου διακρίνεις ιδιαίτερα τον πατριωτικό και φιλελληνικό χαρακτήρα του, από την Καρδαμύλη Μεσσηνίας, τον τόπο που επέλεξε να ζήσει μόνιμα μετά τη λήξη του πολέμου.

Κρυμμένοι ήρωες που ζωντανεύουν μαζί με τους παππούδες μου, δυο διαφορετικοί κόσμοι που συναντήθηκαν και δεν δίστασαν να αγωνιστούν για αυτό που ακούγεται σήμερα πολύ μακρινό και ξεφτισμένο, τη λευτεριά της πατρίδας μας.

Μα να είναι άραγε αυτές οι αετίσιες μορφές και στο αποψινό γυροβόλι των ηρώων, εκείνα τα αστέρια που μαρμαίρουν κάθε βράδυ στον διάκοσμο του ουρανού, τώρα που η ανάσα των ανθρώπων που έγραψαν την ιστορία, δεν υπάρχει πιά;

«Βιβλία που πήραμε»

συνέχεια από τη σελίδα 26

μας καλούνε να σβήσομε τη δίψα της ψυχής μας», όπως χαρακτηριστικά σημειώνει στον πρόλογο της συλλογής ο Θεοδωρής Ρηγινιώτης ο καθηγητής, ο οποίος έχει επιμεληθεί τα κείμενα. Σπουδαίοι είναι κι οι λοιποί συντελεστές που συμπαίνουν την προσπάθεια της Άννας Σκανδαλάκης, όπως ο ξεχωριστός μαντιναδολόγος- συγγραφέας Κωστής Βενιανάκης, ο Δάσκαλος που έχει την επιμέλεια της έκδοσης και η Ελένη Πλαγιωτάκη – Σαατσάκη, ένα άλλο σπουδαίο κεφάλαιο της κρητικής παράδοσης. Με τον Κωστή θα ασχοληθεί η στήλη στο επόμενο τεύχος του περιοδικού μας, με αφορμή το τελευταίο πνευματικό του δημιούργημα «Χιλιάκριβε σεβντά μου».

Η ουσία του λόγου της Άννας Σκανδαλάκη πηγάζει από τη ρέουσα πηγή της έμπνευσης, τη βαθιά γνώση της κρητικής λαλιάς, αλλά και την ποιότητα σκέψης και δεξιοτεχνικής απόδοσης του λόγου. Η μαντινάδα της Άννας πηγάζει αβίαστα, διαμορφώνεται και αποκτά την κρητική φωνή και τον δρόμο που μας έδειξε ο Κορνάρος. Η ευγένεια του χαρακτήρα της δίνει στον αναγνώστη το βήμα που τον οδηγεί στις κορυφές της κρητικής μαντινάδας και στον δρόμο που ανοίγει η μαντιναδολόγος για να έρθουν καινούργια διαμάντια στο μέλλον να ομορφύνουν τις δύσκολες μέρες της καθημερινότητάς μας. «Αλλοτινοί μου στοχασμοί κι αγάπες μου μεγάλες / χαρώ σας οντε βγαίνετε στου λογισμού τσοι στράτες». Καλή συνέχεια σε όλους. Ο λόγος σας αποτελεί την αισιόδοξη φωνή που δίνει ελπίδα σε όλους όσοι έχουν βαθιά πίστη στις αξίες της παράδοσής μας.

Με βάρσαμο κι αρισμαρή - μαντιναδολόγοι

Προσευχή

Δώσε μου, Θε μου, δύναμη, υπομονή, σοφία,
να ‘ναι συνταξιδιώτες μου στου χρόνου την πορεία.
Δύναμη, μέγα χάρισμα, να μου το δώσεις, Θε μου,
να μη δειλιάσω σε καημούς και βάσανα ποτέ μου,
να βρίχνω τρόπο τ’ άσκημο όμορφο να το κάνω.
Μα δώσε μου κι υπομονή να ‘χω σ’ αυτά που χάνω.
Σε κείνα που η Χάρη Σου δε ‘λάσσει μια γ-κεραία,
πέψε μου την υπομονή να κάνομε παρέα.
Μα και σοφία λείπομαι, Θε μου και πέψε μού τη,
να ‘ναι η ζωή μου ολόκληρη λουσμένη με τα πλούτη.
Δύναμη για να πολεμώ σ’ όσα μπορώ ν’ αλλάξω,
υπομονή, κατάματα τον πόνο να κοιτάξω.
Και σ’ όλα ρόλον ύστερο να παίξει κι η σοφία
και μια μ-πολύπαθη ζωή να βρίχνει ισορροπία.

Το δεντρί τσ’ αθρωπιάς

Να ‘τονε, Θε μου, η γι-αθρωπιά βλαστάρι να φυτρώνει
και να το κάμουνε δεντρό πλατύφυλλο οι χρόνοι.
Να βγάνει τσι σκληρές καρδιές εκειά το μονοπάτι,
που κάτω από τα φύλλα τζη να βρίχνουνε ραχάτι.
Στ’ αέρα τη γλυκιά πνοή τραγούδι να ντακάρει,
κάθε καρδιά να μαγευτεί, τα λόγια τζη να πάρει.
Και να τα κάμει φυλαχτό, αγιοκωνσταντινάτο,
να ξαναϊδούμε το ντουνιά ντόμπρο, καλοσυνάτο.

Άννα Σκανδαλάκη

Αθιβολές

Το Μανωλιό, πολύ πιτσιρίκος, το έπαιρνε ο πατέρας του που ήτανε κουρέας το Σάββατο για να τον βοηθήσει. Συνέχεια όμως του φώναζε: «Μανωλιό φέρε μου νερό, φέρε μου πετσέτα, ξεσκόνισε τον κύριο κ.λ.π.». Το Μανωλιό, που έχει εκνευριστεί, ετοιμάζεται να φύγει, όταν ο πατέρας του το βλέπει και του φωνάζει. «Που πας μωρέ, γύρισε στη δουλειά σου». Και το Μανωλιό με στόμφο του απαντά: «Ατιτίρι μάτορα…» και φεύγει.

Μια άλλη φορά το Μανωλιό πάει στην τουαλέτα, αλλά μέσα ήτανε ο παππούς του. Το Μανωλιό όμως είχε ζόρε και άρχισε να χτυπά την πόρτα και να φωνάζει του παππού του να βγει έξω. Ο παππούς όμως ούτε που μιλούσε. Οπότε το Μανωλιό του φωνάζει: «Μίλιε σκιας μωρέ παππού γιατί θα θαρρώ πως τρως».

Γιάννης Ρ. Κούνδουρος

νάκλια

Καθήκον...

Μ' ένα γυμνασιάρχη, που 'γραφε μαντινάδες, συναντήθηκε κάποτε ο Μανώλης Λουλάκης. Έβγαλε ο Λουλάκης τα τσιγάρα του και πρόσφερε στον γυμνασιάρχη. Αντί άλλης απάντησης αυτός του πέταξε το παρακάτω δίστιχο.

Όταν κοιμούνται οι άλλοι εγώ ξυπνώ
είναι καιρός που έκοψα, Μανόλη, τον καπνό.
Κι ο Λουλάκης, που περίμενε απλώς την αφορμή…
Καθήκον απαραίτητο έχεις να τονε πάρεις,
για να μου πεις «ευχαριστώ» και μην τονε φουμάρεις.

Γιώργος Βιτώρος «κι ο στεναγμός μου σ'αγαπά»

«Να λυπάσαι το Έθνος»

συνέχεια από τη σελίδα 25

απού σου παραδίδω. Σε παρακαλώ παιδί μου ο Θεός κι εσύ να με ξεμιστέψετε γιατ' ήπεσα στη φάκα απού μου στέσανε τα «φιλικά» έθνη και οι κατά καιρούς κυβερνήτες μας, με το τυρί μιας δήθεν καλύτερης ζωής απού τηνε κάνουνε καλύτερη μόνο τα λεφτά. Κι ετσά εγίνηκα εδα μπλιό δούλος των λεφτών, κι ήκαμα και το γιό μου κι εσένα δούλους. Νάσαι καλά και να σε βοηθήσει ο Θεός, γιατί εδά μπλιό μόνο αυτός μπορεί, να ξαναχτίσει ότι εχάλασε η γενιά μου και να γδικιωθείς τσι λύκους με προβγιά προβάτου απού μασε καταφάγανε».

ΚΑΣΑΠΗΣ Β. & ΣΚΟΥΛΑΣ Β. Ο.Ε.

Εμποριο & Σερβις Ελαστικων

✓Ειδικές τιμές στους Κρητικούς και στους φίλους της Αδελφότητας!

6ο χλμ. Λ. ΡΟΔΟΥ – ΛΙΝΔΟΥ • Τηλ.: 2241064025

INTERNATIONAL COACH service

Αθηνών 2, Ρόδος Τ.Κ. 85100
Τηλ. & Fax: 22410 64106
E-mail: inter-coachservices@hotmail.com

Εθνάρχου Μακαρίου 4 , Ρόδος 851 00
Τηλ. 22410 36444

ΓΡΑΦΕΙΟ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ

ΗΡΟΔΟΤΟΣ Ι.Μ.Ε. Ε.Π.Ε.

Μανώλης Ψυχογιός

ΕΔΡΑ: ΚΡΗΤΗ 5ο χλμ. Ηρακλείου Μοιρών
Τηλ.: 2810543418, Fax: 2810543419, Κιν. 6944337438
ΑΠΟΘΗΚΗ ΡΟΔΟΥ: 6ο χλμ. Ρόδου - Καλλιθέας
Τηλ.: 2241069319, Κιν. 6944337438

ΒΙΟΛΟΓΙΚΑ & ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΡΟΔΟΥ - ΚΑΛΥΜΝΟΥ - ΚΡΗΤΗΣ

Πώληση Χονδρική -Λιανική

Καναδά 37, Ρόδος • Τηλ.: 22410 21779
E-mail: skonisfruit@hotmail.com

ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΤΑΜΒΑΚΑΣ Α.Ε.
ΚΩΝ. ΤΣΑΤΣΟΥ & ΛΙΝΔΟΥ ΓΩΝΙΑ
85100 ΡΟΔΟΣ
Τ. 22410 75218 - 44400
F. 22410 43396
www.b-soft.gr | dt@b-soft.gr

• Παξιμάδια
• Επάχνυμα
• Κουλούρια
• Κριθαροκουλούρες

ΟΛΑ τα είδη Αρτοποιείας, & Ζαχαροπλαστικής

ΠΟΝΤΙΚΑΚΗ Δ. & Σ. Α.Ε.

5ο χλμ. Ρόδου Λίνδου • Τηλ: 22410.64650
62503 - 66430 • Fax: 22410.64620

ΠΑΝΑΓΡΟΤΙΚΗ ΡΟΔΟΥ Ο.Ε.

ΠΕΤΡΑΚΗΣ Ε. - ΧΑΤΖΗΜΑΝΩΛΗΣ Π. & Ε.

Γεωργικά Φάρμακα, Λιπάσματα
Σπόροι, Μηχανήματα, Είδη Κήπου
Αυτόματο Πότισμα

Κεντρικό: Σορωνή Ρόδος
Τηλ.&Fax: 2241041142, Κιν. 6944662800
Υποκ/μα: Τριανταφυλλίδη 1, Ασγούρου, Ρόδος, Τηλ. 2241060470, Κιν. 6946002441

ΠΑΝΤΟΠΩΛΕΙΟΝ
Μια Λιά
ΕΔΩΔΙΜΑ ΚΡΗΤΙΚΑ

Κρητικό Παντοπωλείο «Μια ολιά»

Αγνά προϊόντα, με αυθεντικές συνταγές από χωριά και γυναικείους συνεταιρισμούς της Κρήτης.

Βύρωνος 3, Κόβα Ρόδος • Τηλ. 2241033288

FOTO KOLOSSOS

ΚΑΒΡΑΚΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΣ - ΓΡΑΦΙΣΤΑΣ

ΠΑΣΤΙΔΑ *ΤΗΛ: 2241029544*
ΡΟΔΟΣ *ΚΙΝ: 6972895447*

Ειδικές τιμές στους Κρητικούς και στους φίλους της Αδελφότητας

ΟΡΘΟΔΟΞΟ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ

ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ ΘΑΡΡΙ

Βιβλία, Εικόνες, Εκκλησιαστικά Είδη

Χατζηαγγέλου 3, Ρόδος
Τηλ. 2241035319

Ταβέρνα

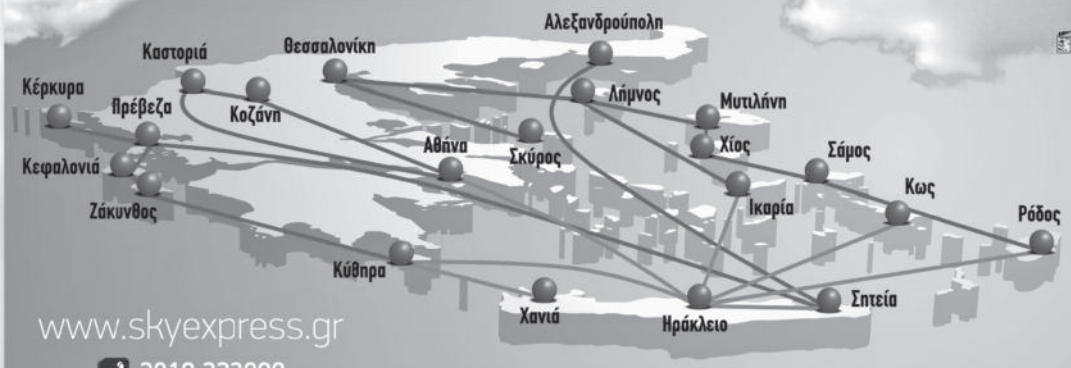
ΦΛΩΡΑ

17ο χλμ. Ρόδου - Λίνδου
Αφάντου

Τηλ.: 22410 - 51825
Κιν.: 6978589774

sky express

fly sky
fly with style

www.skyexpress.gr

2810 223800

Ι. Ανυφαντάκης ΑΕΒΕ

υδρομεταλ

Επίσημος Συνεργάτης Δωδεκανήσων

LG
Life's Good

Ρόδος: Περιοχή Ασγούρου, Ρόδος, 85 100, **T:** 22410.60044, **F:** 22410.60026, **E:** inforodos@ydrometal.gr

www.ydrometal.gr

Δροσουλίτες

ακάδικο

με Κρητικούς Μεζέδες

Τώρα σε ΝΕΑ διεύθυνση:

Αλεξ. Διάκου 5, Ρόδος

Τηλ. Ρεζερβέ: 22410 30021